

Fylkesmannen i Troms Romssa Fylkkamánni

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

for

Avinor AS ved Tromsø lufthavn Langnes

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jfr. § 16 og endret i medhold av § 18. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 22. desember 2017, og vedlegg av 8. juni 2018, samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilåarene framgår på side 1 til og med side 14.

Tillatelse av 26. april 2004 (Utslippstillatelse for fly- og baneavisingkjemialer ved Tromsø lufthavn Langnes) og 27. august 2001 (Utslippstillatelse for brannøvingsplass ved Tromsø lufthavn Langnes) er opphevet av forurensningsloven § 18, 3. ledd.

Tromsø lufthavn Langnes må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen i Troms om endringer dere ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal bedriften sende Fylkesmannen i Troms en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen i Troms kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Bedrift	Avinor AS, Avd. Tromsø Lufthavn
Beliggenhet/gateadresse	Flyplassvegen 31
Postadresse	9016 Tromsø
Kommune og fylke	Tromsø, Troms
Org. nummer (bedrift)	974720124
NACE-kode og bransje	52.230 – Andre tjenester tilknyttet lufttransport

Fylkesmannen i Troms' referanser

Tillatelsesnummer: 2018.1072.T	Anleggsnummer: 1902.0053.02	Risikoklasse ¹ :
Tillatelse gitt: 14. desember 2018	Endringsnummer:	Sist endret:
Evy Jørgensen (e.f.) miljøverndirektør		
Per Kristian Krogstad fagansvarlig		

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

¹ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

1. Produksjonsforhold/utslippsforhold

Tillatelsen omfatter generell lufthavnvirksomhet og tillater håndtering av overvann forurenset med fly- og baneavisingkjemikalier. Tillatelsen omfatter også diffuse utslipp av glykol- og formiatholdig vann som av sikkerhetshensyn må benyttes.

Tillatelsen omfatter også drift og utslipp av kjemikalier knyttet til brannøvingsaktiviteter.

Ved vesentlige strukturelle endringer av tekniske systemer, eller utslippsforhold, skal Avinor AS søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 til 13. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom uttrykkelig regulering i vilkårenes pkt. 3 til 13.

2.2. Operatører og andre

Avinor AS skal sikre at brukerne (operatører og eventuelt andre aktuelle aktører) gjør seg kjent med relevante krav i denne tillatelsen.

2.3. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.4. Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 flg. uttrykkelig er satt grenser for.

2.5. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.6. Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Avinor AS skal så snart som mulig informere Fylkesmannen i Troms om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt. 10.4.

2.7. Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

3. Utslipp til vann, grunn og luft

3.1. Utslipp til vann og grunn

Virksomhetens utslipp til vann skal ikke føre til lavere økologisk tilstand enn tilstandsklasse 2 (god) i vannforekomsten. Nedslamming av nærområdet til utslippspunktet er ikke tillatt.

Grunnvannet under flyplassen skal sikres mot varig påvirkning fra utslipp av kjemikalier fra avisings- og brannøvingskjemikalier.

Avinor AS plikter å holde utslipp til grunn, grunnvann og sjø lavest mulig selv om utslippsgrenser overholdes.

Det stilles krav til at utslippsledninger, som fører avisings- og brannøvingskjemikalier, legges til sjø med god vannutskiftning slik at innblanding i vannmassene er tilstrekkelig for å hindre skadelige miljøeffekter.

3.1.1. Utslipp av avisingskjemikalier

Infiltrasjon til grunn skal begrenses, og ikke overskride grunnens naturlige tålegrense

Følgende maksimale utslippsgrenser er satt på bakgrunn av omsøkt mengde:

Kildeområde	Utslippskomponent	Utslippsgrenser
<i>Utslipp fra taksebane, rullebane, avisingsplattform</i>	Flyavisingskjemikalier	350 000 liter 100 % glykol per år med maksimalt 85 000 liter 100 % glykol per mnd.
	Baneavisingskjemikalier	35 000 kg KOF per år

Snø med innhold av flyavisingskjemikalier, skal deponeres på egne snødeponi i nærheten av avisingsplattformene. Se avsnitt 4 for krav om dimensjonering og teknisk vedlikehold.

3.1.2. Utslipp av brannøvingskjemikalier

Kjemikalier fra brannøvelser blir samlet opp og ført til oljeutskiller med videre utslipp til sjø.

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

Følgende maksimale utslippsgrenser er satt på bakgrunn av omsøkt mengde:

Kildeområde	Utslippskomponent	Utslippsgrenser
<i>Forbruk av brannøvingskjemikalier</i>	Parafin	10 000 liter per år
	Slukkepulver	2000 kg per år
	Propan	250 kg per år
	Teknisk sprit	350 liter per år
	Brannskum	3000 liter per år
<i>Utslipp fra oljeutskiller fra brannøvingsfeltet</i>	Olje	20 mg/liter

Det tillates testing av skumkanoner på operativt brannøvingsfelt en gang per måned med inntil 50 liter 3 % løsning av skumdannende slukkemiddel. Det stilles krav til å ha minst mulig utslipp ved funksjonstest av skumkanoner. I tillegg tillates årlig funksjonstest av pulveraggregatet som beskrevet i søknad. Det skal benyttes oppsamlingsanordninger ved testing/tømming av pulveraggregater.

Det skal ikke forbrukes mer brannskum/slokkemidler enn det som er nødvendig for effektiv slokking av brann. Spredning av kjemikalier skal begrenses mest mulig under brannøving.

Det skal øves med brannskum/slukkepulver med lavest mulig giftighet, og som gir minst mulig skade i omgivelsene.

Oljeholdig spillvann fra brannøvingsfeltet skal renses tilfredsstillende i oljeutskiller eller tilsvarende rensenhet. Oljeutskillerne skal være dimensjonert etter nedbørsforhold og slokkemidlenes dispergerende evne.

Journalføring

Det skal føres driftsjournal over antall øvelser og øvingstyper, forbruk av de forskjellige typer brennstoff og slokkemidler, samt vær- og vindforhold. Journalene skal være tilgjengelig ved kontroll, eller når Fylkesmannen i Troms ber om det.

3.1.3. Overflatevann

Diffuse utslipp/overflatevann fra utearealer som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig. Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke kan medføre skade eller ulempe for miljøet.

Det skal ikke foregå spyling av utsyr eller kjøretøy på arealer som dreneres til overvannsnettet. Fortynning, i form av å blande rent vann med forurenset vann i avløpssystemene anses ikke som en akseptabel renseløsning.

3.1.4. Oljeholdig avløpsvann fra verksteder o.l.

Oljeholdig spillvann fra verksteder, vaskehaller for kjøretøy og lignende som faller inn under virkeområdet for forurensningsforskriften kapittel 15, skal driftes i henhold til forskriften.

3.1.5. Sanitæravløpsvann

Bedriftens sanitæravløpsvann ledes til offentlig avløpsnett³.

3.2. Utslipp til luft

Utslipp til luft fra forbrenningsanlegg for rene brensler er regulert gjennom forurensningsforskriften kapittel 27 og fra trafikk gjennom forurensningsforskriften kapittel 7.

3.2.1. Brannøvinger

Øving skal primært skje på ukedagene mandag-fredag i tidsrommet fra kl. 08.00 til kl.23.00, men det åpnes opp for øvinger også utenfor dette. Avinor AS skal informere naboer om eventuelle endringer i øvelsesprogrammet som kan få konsekvenser for naboene, samt ved større øvelser.

Øvinger med bruk av brennstoff på øvingsfelt i friluft, skal ikke holdes dersom vindretning og vindforholdene er slik at røyk føres inn over de nærmeste boliger.

Slukkingen skal ta til så snart det er praktisk mulig etter at væskeflaten er overtent, slik at røykutviklingen blir minst mulig.

4. Teknisk dimensjonering og vedlikehold

Virksomheten skal regelmessig vurdere ulike alternativer for drifts- og rensemetoder til vann, grunn og luft. Det skal foretas en fortløpende vurdering av beste tilgjengelig teknologi for å minimere utslipp.

Det stilles krav til at utslippsledningene ved Tromsø lufthavn Langnes enten knyttes til offentlig avløpsnett eller legges til sjø med god vannutskiftning, jf. pkt. 12.3 om dokumentasjon på handlingsplan.

Utlegging av utslippsledning eller lignende tiltak, som kan påvirke sikkerheten eller fremkommeligheten i kommunens sjøområde, krever tillatelse av den kommune der tiltaket skal settes i verk, jf. havne- og farvannsloven § 27.

4.1. Fly- og baneavising

Flyavisingplattformen og snødeponier skal være utformet slik at avisingsvæske, som renner av flyene på avisingsplattformen eller følger avrenning fra smeltet snø, samles opp og ledes direkte ut i sjø, evt. til et fordrøyningsbasseng eller lignende før det slippes ut til sjø.

Tanker, ledningssystem og eventuelle bassenger for oppsamling av avisingskjemikalier skal holdes tett og sikres mot lekkasjer. Det skal være rutiner for kontroll og vedlikehold av dette som sikrer varig funksjonalitet og tetthet. Vi viser for øvrig til gjeldende lover og forskrifter for håndtering og lagring av farlige kjemikalier (inkludert petroleumsprodukter) og farlig avfall (forurensningsforskriften kapittel 18, forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, HMS-databladforskriften og produktforskriften).

³ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 15A om påslipp

4.2. Brannøving

Det skal være tett dekke på alle felt hvor det foregår brannøvingsaktiviteter, som kan medføre forurensning til grunnen. Utformingen av anleggene skal sikre at olje- og kjemikalieholdig vann føres til godkjent renseanlegg. Dekket skal være dimensjonert for å håndtere den vann- og kjemikaliemengde som oppstår under øvelsene.

Dimensjoneringen skal ta hensyn til vind og tekniske slukkemetoder for å sikre at kjemikaliene fanges opp, og at diffus spredning begrenses i mest mulig grad.

Oljeutskillerne skal ha nivåvarslere. Oljeholdig avløpsvann skal før utslipp passere sandfang eller lignende rensinnretning dimensjonert for maksimal reell vannbelastning. Oljeutskiller, kummer og ledningsnett ved brannøvingfeltet skal tømmes og rengjøres ved behov.

Det skal utarbeides prosedyrer for bruk og vedlikehold av brannøvingsplattformene og oljeutskillerne. Disse skal sikre at øvingsaktiviteten foregår slik at spredning av røyk og kjemikalier til grunn og terreng unngås i størst mulig grad.

Det skal til enhver tid være tilstrekkelige mengder oljeadsorberende midler og annet saneringsutstyr på øvingsområdet for å begrense eventuelle uhell med olje- eller annet kjemikaliesøl.

5. Grunnforurensning

Virksomheten skal ikke medføre utslipp til grunn eller grunnvann som kan medføre skader eller ulemper for miljøet.

Avinor AS plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann. Avinor AS plikter videre å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal forhindre utslipp til grunn og grunnvann eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten etter dette avsnittet gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Avinor AS skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Terrenginngrep som kan medføre fare for at forurensning i grunnen sprer seg, må ha godkjent tiltaksplan etter forurensningsforskriften kapittel 2⁴, eventuelt tillatelse etter forurensningsloven.

Tiltak i forurensede sedimenter må ha tillatelse etter forurensningsloven eller forurensningsforskriften kapittel 22.

6. Kjemikalier og råstoff

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, herunder fly- og baneavisingkjemikalier, vaskemidler, hydraulikkvæsker, drivstoff, sløkkemidler/brannskum m.m.

⁴ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider

For kjemikalier, som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon.

Avinor AS plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁵

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket⁶ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

7. Energi

7.1. Energistyringssystem

Avinor AS skal ha et system for kontinuerlig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv bruk av anlegget. Energistyringssystemet skal være i samsvar med norsk standard for energiledelse, og inngå i bedriftens internkontroll.

7.2. Utnyttelse av overskuddsenergi og spesifikt energiforbruk

Avinor AS skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt. Avinor AS skal også gjennom tiltak på eget driftsområde legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk eller økonomisk mulig.

8. Støy

For støy fra eventuelle bygg- og anleggsarbeid gjelder kravene i T-1442/2016 Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, kapittel 4.

Øvrig støy fra lufthavnen er regulert gjennom forurensningsforskriften kapittel 5.

9. Avfall

Avinor AS skal i størst mulig grad redusere dannelsen av avfall som følger av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Avinor AS plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁷.

⁵ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1979, nr. 79, om substitusjonsplikt § 3a

⁶ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008, nr. 516

⁷ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

10. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

10.1. Miljørisikoanalyse

Avinor AS skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Avinor AS skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Avinor AS skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

10.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

Det skal foreligge prosedyrer og tiltak som reduserer risikoen for at utslipp og søl oppstår av alle typer miljø- eller helsefarlige kjemikalier som benyttes på lufthavnen. Prosedyrene skal også sikre at søl og lekkasjer effektivt blir fjernet.

10.3. Etablering av beredskap

Avinor AS skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Hvis aktuelt, skal beredskapen mot akutt forurensning øves minimum en gang per år.

10.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁸. Avinor AS skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

10.5. Beredskapsøvelser

Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang pr. år. Øvelsen skal legges opp i forhold til de fastsatte mål for beredskapen.

11. Utslippskontroll og rapportering til Fylkesmannen

11.1. Kartlegging av utslipp

Avinor AS plikter systematisk å kartlegge virksomhetens utslipp til grunn, vann og luft. Dette gjelder både diffuse utslipp og punktutslipp. Avinor AS skal legge denne kartleggingen til grunn for utarbeidelsen av programmet for utslippskontroll.

⁸ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

11.2. Utslippskontroll

Avinor AS skal kontrollere og dokumentere utslippene til vann, luft og grunn ved å gjennomføre målinger. Overvåkingen skal være representative for virksomhetens faktiske utslipp, og plassering av prøvetakingsstasjoner (som for eks. grunnvannsbrønner) skal gi et representativt bilde av spredningsretning fra potensielle kilder til resipient.

Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal omfatte:

- utslipp av komponenter som er regulert gjennom tillatelsen
- utslipp av komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i forskrift
- utslipp av andre komponenter som kan ha miljømessig betydning og dermed er omfattet av rapporteringsplikten

Avinor AS skal vurdere usikkerhetsbidragene ved de forskjellige trinnene i målingene (volumstrømsmåling - prøvetaking – analyse – beregning) og velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå. For alle målinger skal det være en prøvetakingsfrekvens som sikrer representative prøver.

For utslipp av komponenter som er regulert i tillatelsen skal bedriften årlig foreta en faglig begrunnet vurdering av utslippsmengde og rapportere dette i henhold til punkt 11.5.

11.3. Kvalitetssikring av målingene

Avinor AS er ansvarlig for at måleutstyr, metoder og gjennomføring av målingene er forsvarlig kvalitetssikret blant annet ved å:

- Utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Avinor AS kan benytte andre metoder enn norsk eller internasjonal standard dersom særlige hensyn tilsier det. Bedriften må i tilfelle dokumentere at særlige hensyn foreligger og at den valgte metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.
- Bruke akkrediterte laboratorier / tjenester når volumstrømsmåling, prøvetaking og analyse utføres av eksterne. Tjenesteyter skal være akkreditert for den aktuelle tjenesten dersom slik tjenesteyter finnes.
- Delta i sammenlignende laboratorieprøving (SLP) og/eller jevnlig verifisere analyser med et eksternt, akkreditert laboratorium for de parameterne som er regulert gjennom presise grenseverdier, når bedriften selv analyserer.
- Jevnlig vurdere om plassering av prøvetakingspunkter, valg av prøvetakingsmetoder og -frekvenser gir representative prøver.
- Jevnlig utføre kontroll og kalibrering av måleutstyr.

11.4. Program for utslippskontroll

Bedriften skal ha et program for utslippskontroll som inngår i bedriftens dokumenterte internkontroll.

I programmet skal bedriften redegjøre for de kartlagte utslippene, gjennomføringen av utslippskontrollen og kvalitetssikring av målingene.

Programmet for utslippskontroll skal inneholde:

- en redegjørelse for virksomhetens faktiske utslipp til luft og vann, med en oversikt over alle utslippstrømmer, volum og innhold, til luft og vann

- en beskrivelse av de forskjellige trinnene i målingene (volumstrømsmåling – prøvetaking – analyse – beregning) for hver strøm og komponent
- en beskrivelse av måleutstyr som benyttes til målinger, samt frekvens for måleutstyrskontroll og kalibrering
- en begrunnelse for valgte prøvetakingspunkter og prøvetakingsmetodikk (metoder og frekvens)
- en beskrivelse av valgte metoder/standarder for analyse
- hvis aktuelt, en begrunnelse for valgt frekvens for deltagelse i SLP og/eller verifisering av analyser med et akkreditert laboratorium
- en redegjørelse for hvilke usikkerhetsbidrag de ulike trinnene gir

Programmet for utslippskontroll skal holdes oppdatert.

11.5. Rapportering

Resultater fra analyser som beskrevet i program for utslippskontroll skal rapporteres i egenrapporten. Verdier under deteksjonsgrenser skal rapporteres med deteksjonsgrenseverdi, og angis i kommentarfeltet.

Frist for første rapportering via altinn.no er satt til 1. mars 2020. Rapport for 2019 sendes til fmtrpostmottak@fylkesmannen.no.

Avinor AS skal ved egenkontrollrapporten dokumentere forbruk av fly- og baneavisingkjemikalier (tonn per måned og år), og gi en vurdering av fordeling av utslipp fra avisingsplattform, takse- og rullebane (% eller tonn) til grunn, vassdrag og eventuelle renseanlegg.

Det skal også rapporteres om årlig brennstoffforbruk fra brannøvingsfeltet, fordelt på ulike typer brennstoff og antall øvelsesdøgn, samt gis en vurdering av overvåkingsresultatene fra brannøvingsfeltet.

Det skal rapporteres på årsbasis, og ikke på basis av avisings sesong.

Utvidet egenrapportering hvert 5. år

Fylkesmannen stiller krav til at Avinor AS gjennomfører resipientundersøkelser ved Tromsø lufthavn Langnes hvert 5. år.

Resipientundersøkelser skal rapporteres via egenrapportering i altinn.no innen 1. mars hvert 5. år. Første rapportering av resipientundersøkelser er satt til 1. mars 2020. Hensikten med resipientundersøkelsene er å kartlegge hvilken belastning utslipp fra flyplassdrift og drift av brannøvingsplass påfører vannforekomsten. I tillegg skal belastning av fjærområdene undersøkes. Se punkt 12.2.

12. Undersøkelser og utredninger

12.1. Generelle undersøkelser og utredninger knyttet til drift

Avinor AS skal til enhver tid:

- Ha et oppdatert flytskjema som viser hvor ulike typer vann (glykolholdig/formiatholdig, oljeholdig, spillvann og rent overvann) ledes på flyplassen.

- Ha oversikt over hvilke områder som har høy belastning av formiat- og glykolholdige kjemikalier. Bedriften skal med jevne mellomrom vurdere kostnader og nytteeffekt ved eventuell etablering av ytterligere avbøtende tiltak i disse områdene som kan redusere belastningen til de områder dette gjelder.
- Vurdere andre typer tiltak ved utbygging/endring av lufthavnens utforming. Avbøtende tiltak skal vurderes ut fra en kostnyttevurdering uavhengig om dagens utslippsgrenser i overholdes. Dersom Fylkesmannen i Troms finner det nødvendig, på bakgrunn av undersøkelser og resultater, kan det stilles krav om konkrete tiltak.

12.2. Overvåkning etter vannforskriften

Bedriften skal overvåke hvordan utslipp fra virksomheten påvirker tilstanden (økologisk og kjemisk) i vannforekomster (bekker og sjø) og fjæraområdene rundt lufthavnen.

Overvåkingen skal gjennomføres etter vannforskriftens bestemmelser og skal belyse påvirkning fra pågående og tidligere utslipp fra lufthavndrift. Overvåkingen skal belyse bedriftens bidrag til samlet tilstand i vannforekomsten.

Fylkesmannen har følgende krav til resipientundersøkelsene:

1. Det skal kartlegges økologisk tilstand av plante- og dyresamfunn i vannforekomstene, og i fjæra og sjøbunnen utenfor Tromsø lufthavn Langnes.
2. Relevante kjemiske parametere (vann, biota og sediment) og fysisk- kjemiske støtteelementer skal analyseres i vannforekomstene, i sedimentene og i fjæra.

Bedriften skal i samarbeid med andre påvirkere og nødvendig fagekspertise utarbeide et overvåkingsprogram og redegjøre for hvilke elementer som vil bli undersøkt. Plasseringen av prøvetakingspunkter og prøvetakingsfrekvens, samt hvordan og i hvilke medier (biota, sediment etc.) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også begrunnes i programmet.

Overvåkingen skal gjennomføres av fagkyndig, uavhengig konsulent i henhold til overvåkingsprogrammet. Der det er hensiktsmessig kan selve prøvetakingen gjennomføres av bedriften selv i samråd med konsulenten. Bedriften må i så fall redegjøre for dette i overvåkingsprogrammet.

Vannmiljø

Data som fremskaffes ved overvåking i vann, inklusivt sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>). Data rapporteres på Vannmiljø importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljøes kodeverk finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

12.3. Frister

Egenrapportering og resipientundersøkelser:

Avinor AS skal innen **1. mars** hvert år rapportere miljødata og eventuelle avvik for foregående år via www.altinn.no. Resipientundersøkelser skal rapporteres via egenrapportering i altinn.no innen 1. mars hvert 5. år. Første rapportering i altinn.no er satt til **1. mars 2020**. Miljørapport for 2019 sendes til fmtrpostmottak@fylkesmannen.no.

Utslipp til sjø:

Innen **31. desember 2019** skal handlingsplan for utbedring av utslippsledningene ved Tromsø lufthavn Langnes sendes Fylkesmannen i Troms.

Flyavisingsplattformer og snødeponi:

Handlingsplan for rehabilitering av flyavisingsplattformer og snødeponier skal sendes inn til Fylkesmannen i Troms innen **31. desember 2019**. Frem til denne fristen skal Avinor AS gjennomføre strakstiltak som beskrevet i søknaden.

Avinor AS skal følge opp den påviste forurensningen ved flyavisingsplattform/snødeponi i nord ved hyppig prøvetaking.

Innen **31. desember 2019** skal Avinor AS fremvise dokumentasjon som viser at det er gjennomført vurdering av om flyavisingsplattform i nord trenger rehabilitering.

13. Utskifting av tekniske anlegg

Ved utskifting av utstyr må det nye utstyret tilfredsstillende kravene om bruk av beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning.

14. Nedleggelse eller driftsstans

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar. Dersom bedriften allerede har stilt garanti i henhold til tillatelsen, kan forurensningsmyndigheten i forbindelse med en nedleggelse eller lengre driftsstans likevel kreve at garantien om nødvendig utvides.

Ved nedleggelse eller stans skal bedriften sørge for at kjemikalier og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁹. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

15. Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

⁹ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

VEDLEGG 1**Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.**

Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom uttrykkelig regulering i vilkårenes pkt. 3 til 13.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenylyter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4' isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloretan	PER
Triklorretan	TRI
Triklosan (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler

Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorente alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS) og forbindelser som inneholder PFHxS	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre Langkjedete perfluorente karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFOA PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDODA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	Dekametylsyklopentasiloksan	D6
		D5
Oktametylsyklotetrasiloksan		D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350